

Ethische waarden en beroepscode

De *ethische waarden en beroepscode* van de NFG is niet zo maar een document waar je kennis van dient te nemen. Het is raadzaam om dit document bij tijd en wijle door te lezen. Het vormt immers een ethische leidraad in het handelen van jou, als professional.

Dit document is niet vrijblijvend. Natuurlijk handel je als professional er naar. Maar in de zeer zeldzame gevallen dat een NFG-lid dat niet doet, zullen wij de discussie met je zoeken. Dat noemen wij ongewenst gedrag. Die discussie is niet vrijblijvend en zeer zeker niet zonder gevolgen. Mochten wij tot de conclusie komen dat je je niet houdt aan de *ethische waarden en beroepscode*, dan schromen wij niet om daar maatregelen op te nemen. Dan kan het zelfs gebeuren, in het meest ultieme geval, dat wij je royeren als lid.

Wij maken in deze *ethische waarden en beroepscode* geen onderscheid tussen de diverse beroepsgroepen. Daar waar wij 'hulpverlener' gebruiken mag je/jouw eigen beroepstitel invullen. Ook met de aanduiding 'je' bedoelen we de hulpverlener. We spreken daarnaast van *cliënt* en niet over *patiënt*. Voor de begrippen therapie sessies enz., hanteren wij het begrip 'hulpverleners'. Kort maar krachtig en vooral: helder.

In dit document staan een aantal waarden en normen centraal:

1. Hou je aan de Nederlandse wet. Het gaat te ver om alle wetgeving op te noemen, maar we raden je aan om onder andere de WGBO (Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst) eens door te nemen. Dat scheelt veel trammelant achteraf.
2. Het belang van de cliënt staat altijd voorop. Al het handelen van de hulpverlener dient daarop gericht te zijn. Bij twijfel kan je altijd deze ethische code raadplegen of de case voorleggen aan de NFG.
3. Schoenmaker, hou je bij je leest! Ga geen dingen doen waar je niet voor opgeleid bent. Heb je weinig tot geen praktijkervaring, zoek dan eerst een collega op die wél over die ervaring beschikt.

Deze regels vormen de basis van onze *ethische waarden en beroepscode*.

1. Ethische waarden

De NFG-hulpverlener is een goed opgeleide professional op Hbo-niveau; of hoger. Hij of zij handelt vanuit een holistisch mensbeeld waarin de kernbegrippen: *Zelfbeschikking, Integriteit, Onpartijdigheid en Respect* als hulpverlener centraal staan. Wij verwachten dan ook dat deze begrippen een rode draad vormen in je hulpverlening.

1. Tijdens het hulpverlenen zorg je als hulpverlener ervoor dat je cliënt zich veilig voelt, maar ook veilig is. Dat houdt in dat je niet alleen als hulpverlener je aan de regels houdt, maar ook als ondernemer; ook arbo-regels en veiligheidsvoorschriften tellen mee.
2. Ethiek is geen stoffig iets, daar ben je als hulpverlener actief mee bezig; vanzelfsprekend kies je ervoor om op het allerhoogste ethische niveau te functioneren.
3. Respect (voor de hulpvrager) vinden we een grondhouding. Dat moet iets zijn dat dermate in je attitude verweven zit, dat je er nauwelijks over hoeft na te denken.
4. Je onafhankelijke rol als hulpverlener is heilig voor je. Je waakt er dan ook voor om geen vermenging van belangen te krijgen. Helemaal waak je ervoor om niet in materieel opzicht beter te worden van je cliënt. Natuurlijk werk je niet 'om niet'; je mag nota's indienen conform je overeenkomst. Maar schenkingen, leningen of opnames in bijvoorbeeld een testament van een cliënt dien je te vermijden of te weigeren.
5. Dubbele of overlappende relaties bemoeilijken het hulpverlenen. Wees jezelf ervan bewust dat het razend moeilijk is om twee (tegenover elkaar staande) partijen te helpen. Wees, als dit gebeurt, transparant en duidelijk over je rol. Bij twijfel: niet doen.
6. Je handelen als hulpverlener is transparant. Je doet er alles aan om dit ook inzichtelijk te maken voor je cliënt. Stap voor stap neem je je cliënt mee in het hulpverleningsproces waarbij het duidelijk is voor de cliënt wat jij van hem/haar verwacht, maar ook wat de cliënt van jou mag verwachten.
7. Wees bewust van je eigen vooroordelen en vermijd ze.
8. Beter is zelfs nog om een anti-discriminerende houding te hebben. Discriminatie op grond van leeftijd, seksuele gerichtheid, godsdienst en levensovertuiging, ras, geslacht, nationaliteit, handicap of chronische ziekte, politieke overtuiging of burgerlijke staat vinden wij uit den boze, nog los van het feit dat het gewoon strafbaar is. Je bestrijdt dat actief op het moment dat je het professioneel bij anderen waarneemt.
9. Wees alert als je cliënt een andere cultuur heeft dan jijzelf. Voor dat je het weet trap je in een valkuil. Verdiep je in de cultuur van je cliënt, of verwijz hem/haar door naar een hulpverlener die meer weet van deze cultuur. Zo voorkom je voor jezelf vervelende situaties en het past ook nog eens in het holistische handelen.
10. Wat in de behandelkamer gezegd wordt, blijft in de behandelkamer. Vertrouwelijkheid en respect voor de privacy van je cliënt vinden wij een groot goed.
11. Je controleert de kwaliteit van je hulpverlening regelmatig. Dat doe je door middel van het NFG-evaluatieformulier, supervisie, intervisie en directe feedback. Het doel is helder: je wil je eigen competentie verbeteren en je leert je steeds comfortabeler te voelen binnen de grenzen van je competentie.

12. Zelfbeschikking houdt precies in dat wat het woord zegt: de cliënt houdt altijd de eindregie over zijn/haar eigen hulpverleningsproces. Als hulpverlener zorg je ervoor dat het volgende gewaarborgd is:
1. Recht op informatie. De cliënt dient geïnformeerd te worden over de wijze waarop met persoonlijke informatie wordt omgegaan. Maar ook dient de cliënt informatie te ontvangen over de aard van zijn/haar problematiek zoals dat door jou als professional is ingeschat/vastgesteld. Ook dient cliënt op de hoogte te zijn van zijn/haar rechten als cliënt.
 2. Toestemming vereist. In principe handel je niet als hulpverlener buiten medeweten of zonder toestemming van de cliënt.
 3. Inzagerecht. De cliënt heeft altijd het recht om zijn/haar dossier in te zien.
13. Je handelt volgens de wet. Besef echter wel dat de wet de ondergrens is van de ethische verantwoorde omgang met een hulpvrager. Het respecteren van de wet is het minste wat ze van je mogen verwachten, maar we willen dat je natuurlijk meer doet dan alleen maar 'het minimale'. Besef dat ethiek altijd voor de wet uit loopt.
14. Met integriteit bedoelen we ook dat je integer handelt naar bijvoorbeeld zorgverzekeraars of gemeenten toe. Als je bijvoorbeeld een nota indient, dan moet die nota ook een getrouwe weergave vormen van je hulpverlening. Je beseft dat *creatief factureren* repercussies kan hebben; niet alleen door de verzekeraar of gemeente, maar het kan je ook het lidmaatschap van de NFG en/of de koepelorganisatie kosten.
15. Deze ethische code is natuurlijk niet allesomvattend. We gaan er vanuit dat je op sommige vraagstukken zelf actief de ethiek in de gaten houdt. *Je weet het of had kunnen weten* is bij de NFG-hulpverlener een regel die actief wordt toegepast. Bij twijfel kunnen we je altijd helpen. Zo voorkomen we dat we tegen je moeten zeggen: je had het kunnen weten...

2. Beroepscode

1. Algemeen

1. Hulpverlening aan een cliënt is voor een NFG-hulpverlener een verplichting. Alleen op grond van zwaarwegende redenen kan een hulpverlener hulpverlening weigeren. Gronden kunnen zijn: strijdig met de wet of deze beroepscode en ethiek.

2. Als je lid wordt van de NFG dan moet je de beroepscode van de NFG afleggen. Deze beroepscode is natuurlijk geen eenmalige gebeurtenis; het is een bevestiging van de wil van de hulpverlener om zich te schikken naar de eisen die de NFG stelt aan een hulpverlener.

3. Hulpverlening is niet vrijblijvend. Je uitspraken, geschriften of uitingen kunnen verstrekkende gevolgen hebben. Je beseft dat als hulpverlener en je realiseert dat je aansprakelijk gesteld kan worden voor de gevolgen van deze uitspraken, geschriften of uitingen. De NFG is niet verantwoordelijk te houden.

4. Je bewaart het zwijgen over hetgeen je in verband met de uitoefening van je functie bekend wordt, tenzij ernstige misstanden of levensbedreigende situaties je tot spreken verplichten. Ook hier geldt het begrip: zwaarwegende gronden. Een doorbreking van je zwijgplicht zal dus zeer goed met redenen omkleed moeten zijn.

5.
 1. De geheimhoudingsverplichting kan enkel opgeheven worden indien de cliënt daar schriftelijk uitdrukkelijk zijn/haar toestemming voor geeft.
 2. Het bovenstaande in artikel 1.5.1 kan echter doorbroken worden door artikel 1.4 of wanneer je je voor de rechter niet beroept op je zwijgplicht; zie hiervoor artikel 2.10.

6. Tegenover degenen die uit hoofde van een ander beroep, bemoeiing hebben met de cliënt, toon je begrip voor de eigen aard en waarde van dat beroep. Je respecteert dat andere hulpverleners een eigen competentie hebben en dat deze soms de jouwe kunnen overstijgen.

7.

1. Je bent gebonden aan je verplichting bij constatering van (vermoedelijke) lichamelijke klachten om de cliënt door te verwijzen naar een (huis)arts.
2. Wanneer je het vermoeden hebt van een psychiatrische stoornis (zie hiervoor de DSM IV, Diagnostic Statistical Manual, de vierde editie) bij je cliënt, dan verwijst je door naar een BIG-bevoegd hulpverlener als je zelf niet bevoegd bent om cliënten met een psychiatrische stoornis te behandelen (zie hiervoor de wet BIG).
3. Je stelt geen medische diagnose; tenzij je hier op grond van de wet BIG toe bevoegd bent.
4. Je gebruikt ook niet het woord 'diagnose', tenzij je daartoe volgens de wet BIG bevoegd bent
5. Je bent voldoende medisch geschoold op tenminste Hbo-niveau, en kan dit op verzoek ook aantonen. Hierbij hoort ook de medische basiskennis op Hbo-niveau.

8. Je streeft ernaar je beroep deskundig uit te oefenen en laat datgene na wat het beroep kan schaden, in handelingen, woord, beeld en geschrift. Je schaadt ook niet de belangen van de NFG.

9. De condities en de (algemene) voorwaarden waaronder je je hulpverlening aanbiedt, maak je van te voren bekend aan je cliënt. Plaats ze bijvoorbeeld op je website of leg ze ter inzage bij de Kamer van Koophandel. Vermeld in je correspondentie waar de algemene voorwaarden te raadplegen zijn.

2. De verhouding tot de cliënt

1. Je houding tegenover de cliënt is gebaseerd op eerbied voor diens persoon. Je houdt rekening met de verantwoordelijkheid van de cliënt voor diens eigen keuze van handelen. We verwijzen je hiervoor ook naar het stuk ethische code.
2. Je maakt de cliënt duidelijk, op welke wijze en in welke vorm jij hulp zal bieden en treedt daarbij niet buiten de mogelijkheden van jouw eigen vakgebied. Ook niet goedbedoeld, want vergeet niet dat je aan te spreken bent op je handelingen.
3. Aanraking van de cliënt gebeurt altijd met respect voor de grenzen van de cliënt en alleen met een duidelijke functionele bedoeling, zonder seksuele bijbedoelingen.
 - 3.1. Aanrakingen mogen alleen gebeuren door hulpverleners die daar ook daadwerkelijk in geschoold zijn.

- 3.2. Wees van te voren duidelijk over wat je gaat doen: zeg van te voren dat je gaat aanraken, en indien er ontkleding nodig is, zeg dit ook van te voren. Geef de cliënt de ruimte en de tijd om over dit verzoek van jouw kant na te denken.
 - 3.3. Indien de cliënt aangeeft dat hij/zij zich niet prettig of veilig voelt bij aanrakingen, dan dienen deze onmiddellijk gestaakt te worden. Doe je dit niet bij de eerste wilsuiting van de cliënt, dan zien wij dit als grensoverschrijdend gedag.
 - 3.4. Indien de behandelwijze (gedeeltelijke) ontkleding vereist, worden de lichaamsdelen van de cliënt die op dat moment niet behandeld worden, bedekt met een laken of grote handdoek.
4. Zolang er in redelijkheid gesteld mag worden dat er een hulpverleningsrelatie tussen hulpverlener en cliënt bestaat, ook na beëindiging van de behandelingen, is het verboden om een (seksuele) relatie aan te gaan met de hulpvrager/cliënt.
5. Je dient er te allen tijde voor te waken dat er geen vorm van afhankelijkheid ontstaat tussen jou en je cliënt. Je bewaart de 'gezonde afstand'. Als die gezonde afstand er niet meer is, dan stel je voor om eventueel de behandeling door een andere therapeut te laten overnemen. Indien je merkt dat je cliënt op een door jou niet gewenste manier contact met je zoekt, verbreek dan de behandeling. Grensoverschrijdend gedrag van de kant van de cliënt mag nooit ruimte krijgen.
6. Bij onvoldoende resultaat na het aantal afgesproken behandelingen zal je het vervolg van de behandeling ter discussie stellen. Samen met je cliënt ga je dan op zoek naar mogelijkheden om ervoor te zorgen dat er wél resultaat behaald kan worden; zelfs als dat betekent dat er overgestapt moet worden naar een andere therapeut. Hierbij staat het oordeel van je cliënt centraal.
7. Bij al hetgeen de hulpverlening betreft, handel je met medewerking van en/of in overleg met de cliënt. Slechts indien het de cliënt kennelijk niet mogelijk is hierin zijn/haar wil te bepalen of indien belangen van anderen of de gemeenschap met ernstige schade bedreigd worden, is een handelen buiten hem/haar om aanvaardbaar.
8. In de artikel 2.7 van de beroepscode genoemde gevallen, motiveer je je optreden zoveel mogelijk tegenover de cliënt of zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger/ster.
9. Indien je als professional samenwerkt met andere hulpverleners, verstrek je aan hen deze gegevens voor zover die van belang zijn voor de hulp die hij/zij dient te verlenen, echter alleen met schriftelijke toestemming van de cliënt, behoudens de artikel 2.7 van de beroepscode genoemde uitzonderingen.

10. Indien je wordt opgeroepen als getuige, vraag je van geval tot geval af, of je je op grond van de in de voorgaande artikelen omschreven plicht tot geheimhouding dient te beroepen op het in de Nederlandse wetgeving neergelegde verschoningsrecht van getuigen. Besef dat een rechter niet altijd je beroep op het verschoningsrecht 'zo maar' zal accepteren. Maak duidelijk voor jezelf waarom je wenst te zwijgen. We wijzen je in dit verband op artikel 1.4

3. De verhouding tot andere hulpverleners

1. Multidisciplinair werken is voor jou geen onbekend begrip; daar waar het moet doe je het.
2. Tegenover de cliënt zal je je nooit kritisch uitlaten over het werk van andere hulpverleners. Kritiek is feedback die je aan de andere hulpverlener dient aan te bieden.
3. Je houding tegenover andere hulpverleners is gebaseerd op respect en solidariteit.
4. Je handelt transparant en duidelijk waarneembaar als professional naar andere hulpverleners toe.
5. De hulpverlener is tot samenwerking met andere hulpverleners bereid als het belang van de cliënt dit vereist en het beroepsgeheim dit toelaat.
6. De behandeling van andere behandelaars of artsen mag nooit worden doorkruist.
7. De hulpverlener, die gegronde redenen heeft om aan te nemen dat het belang van cliënt en/of het aanzien van het beroep ernstig wordt geschaad door een collega, maakt indien in collegiaal overleg geen oplossing gevonden kan worden, zijn/haar bezwaren aanhangig bij het bevoegd of wettelijk gezag.

4. Praktijkvoorschriften

1. De NFG kent praktijkvoorschriften. Omdat dit een uitgebreide materie is, hebben we dat in een apart document geregeld (het visitatieprotocol). Mocht je het willen inzien: vraag ernaar bij onze administratie. Maar je bent gehouden als NFG-hulpverlener om deze voorschriften na te leven.
2. We hebben het recht om je te visiteren. Onderdeel van de visitatie zal onder andere zijn dat we controleren of je je houdt aan de praktijkvoorschriften. We doen dit niet zelf; de NFG maakt gebruik van een onafhankelijk bureau om dit uit te voeren.